

**Voorontwerp van wet tot wijziging van
Titel 1ter van het Strafwetboek**

**Avant-projet de loi modifiant le Titre 1er
ter du Code pénal**

MEMORIE VAN TOELICHTING**EXPOSE DES MOTIFS****1. Algemeen****1. Généralités**

Dames en heren,

Mesdames, Messieurs,

De Regering heeft de eer u ter instemming voor te leggen het ontwerp van wet tot wijziging van Titel 1ter van het Strafwetboek. De belangrijkste doelstelling van dit ontwerp bestaat erin het Belgische recht in overeenstemming te brengen met het Verdrag van de Raad van Europa ter voorkoming van terrorisme, opgesteld voor ondertekening te Warschau op 15 mei 2005, (hierna: het verdrag), alsmede met artikel 1 van het kaderbesluit 2008/919/JBZ van de Raad van de Europese Unie van 28 november 2008 tot wijziging van het Kaderbesluit 2002/475/JBZ van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding (hierna: het kaderbesluit).

Le Gouvernement à l'honneur de soumettre à votre approbation le projet de loi modifiant le titre 1er ter du Code pénal. Ce projet a pour objet principal la mise en conformité du droit belge à la Convention du Conseil de l'Europe pour la prévention du terrorisme, ouverte à la signature le 15 mai 2005 à Varsovie (ci-après : la convention) ainsi qu'à l'article premier de la décision-cadre 2008/919/JAI du Conseil de l'Union européenne du 28 novembre 2008 modifiant la décision-cadre 2002/475/JAI du 13 juin 2002 relative à la lutte contre le terrorisme (ci-après : la décision-cadre).

Het ontwerp van wet heeft tevens als doel het Belgische recht in overeenstemming te brengen met artikel 4, § 2, van het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding.

Le projet de loi a également pour objet de mettre le droit belge en conformité avec l'article 4 § 2 de la décision-cadre du Conseil de l'Union européenne du 13 juin 2002 relative à la lutte contre le terrorisme.

Ten slotte wijzigt het artikel 137, § 2, 9°, door de verwijzing naar de wet van 3 januari 1933 op de vervaardiging van, de handel in en het dragen van wapenen en op de handel in munitie, opgeheven en vervangen door de wet van 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens (BS 9 juni 2006), te schrappen.

Enfin, il modifie l'article 137 § 2, 9° en supprimant la référence à la loi du 3 janvier 1933 relative à la fabrication, au commerce et au port des armes et au commerce des munitions, abrogée et remplacée par la loi du 8 juin 2006 réglant des activités économiques et individuelles avec des armes (MB. 9 juin 2006).

Na ondertekening van het verdrag ter voorkoming van terrorisme op 19 januari 2006, zal de regering binnenkort overgaan tot de bekrachtiging ervan.

Après avoir signé la Convention pour la prévention du terrorisme en date du 19 janvier 2006, le Gouvernement la ratifiera prochainement.

De overeenstemming van het Belgische recht

La mise en conformité du droit belge avec la

met het verdrag betekent de tenuitvoerlegging van nieuwe internationale verplichtingen die volgen uit de inwerkingtreding van het Verdrag ten aanzien van België.

Het kaderbesluit van 28 november 2008 tot wijziging van het kaderbesluit van 13 juni 2002, beoogt een update van het kaderbesluit 2002/475/JBZ dat de basis vormt van de middelen van de Europese Unie ter bestrijding van het terrorisme. Sinds 2002 is de terroristische dreiging geëvolueerd en zijn ook de modi operandi gewijzigd. Om op gepaste wijze hierop in te spelen, hebben de lidstaten aan verscheidene aspecten met betrekking tot het voorkomen van terrorisme voorrang gegeven, zich toespitsend op rekrutering, opleiding en aanzetting tot terrorisme. Overeenkomstig artikel 3 van dit herziene kaderbesluit moet België de inhoud ervan vóór 9 december 2010 hebben omgezet.

Het verdrag van de Raad van Europa en het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie introduceren drie nieuwe strafbaarstellingen die verband houden met terroristische activiteiten. Meer bepaald bevatten deze twee instrumenten de verplichting openbare aanzetting tot het plegen van een terroristisch misdrijf, rekrutering voor terrorisme en terrorisme-opleiding strafbaar te stellen. Gelet op de gelijkenissen bij de begripsbepaling van de strafbaar te stellen gedragingen, heeft het ontwerp van wet als doel het Strafwetboek aan te passen aan de normatieve bepalingen van zowel het verdrag als het kaderbesluit. Het beoogt de invoering van drie nieuwe artikelen (141/1 tot en met 141/3) die openbare aanzetting tot het plegen van een terroristisch misdrijf, rekrutering voor terrorisme en terrorisme-opleiding expliciet strafbaar stellen.

Convention constituera l'exécution de nouvelles obligations internationales qui vont naître lors de l'entrée en vigueur pour la Belgique du traité.

La décision-cadre du 28 novembre 2008, révisant celle du 13 juin 2002, vise à mettre à jour la décision-cadre 2002/475/JAI qui constitue la base de l'arsenal de lutte contre le terrorisme de l'Union européenne. Depuis 2002, la menace terroriste a évolué, de même que le mode opératoire s'est modifié. Pour répondre de manière adéquate à cette situation, les Etats membres ont privilégié différents aspects relatifs à la prévention du terrorisme, en se concentrant sur le recrutement, la formation et l'incitation au terrorisme. Conformément à l'article 3 de cette décision-cadre révisée, la Belgique doit avoir transposé son contenu avant le 9 décembre 2010.

La Convention du Conseil de l'Europe et la décision-cadre du Conseil de l'Union européenne prévoient trois nouvelles incriminations liées aux activités terroristes. Plus précisément, ces deux instruments contiennent l'obligation d'ériger en infraction pénale la provocation publique à commettre une infraction terroriste ainsi que le recrutement et l'entraînement pour le terrorisme. Vu la similitude dans les définitions des comportements à incriminer, le projet de loi a pour objet d'adapter le Code pénal aux dispositions normatives contenues tant dans la Convention que dans la décision-cadre. Il vise à insérer trois nouveaux articles (141/1 à 141/3) qui incriminent explicitement la provocation publique à commettre une infraction terroriste ainsi que le recrutement et l'entraînement pour le terrorisme.

Wat artikel 4, lid 2, van het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding betreft, blijkt uit het verslag van de Europese Commissie van 15 juni 2004, gegrond op artikel 11 van het kaderbesluit, dat de omzetting van het kaderbesluit een leemte vertoont. Deze leemte dient dus ingevuld te worden.

En ce qui concerne l'article 4 § 2 de la décision-cadre du Conseil de l'Union européenne du 13 juin 2002 relative à la lutte contre le terrorisme, le rapport de la Commission européenne du 15 juin 2004 basé sur l'article 11 de la décision-cadre fait apparaître une lacune dans la transposition de cette décision-cadre. Il convient donc de remédier à cette lacune.

Gelet op de opheffing en de vervanging van de wet van 3 januari 1933 op de vervaardiging van, den handel in en het dragen van wapenen en op den handel in munitie door de wet van 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens (BS 9 juni 2006), wijzigt dit ontwerp bijgevolg artikel 137, § 2, 9°, van het Strafwetboek.

Vu l'abrogation et le remplacement de la loi du 3 janvier 1933 relative à la fabrication, au commerce et au port des armes et au commerce des munitions par la loi du 8 juin 2006 réglant des activités économiques et individuelles avec des armes (MB. 9 juin 2006) le présent projet modifie en conséquence l'article 137 § 2, 9° du Code pénal.

Het ontwerp van wet houdt rekening met de opmerkingen die de Raad van State heeft geformuleerd in zijn advies van ...

Il tient compte des commentaires exprimés par le Conseil d'Etat dans son avis du...

2. Artikelsgewijze bespreking

2. Commentaire des articles

Hoofdstuk I

Chapitre Ier

Artikel 1

Article 1er

Artikel 1 verwijst naar de grondwettelijke bevoegdheidsverdeling.

L'article 1er renvoie à la répartition constitutionnelle des compétences.

Hoofdstuk II

Chapitre II

Dit hoofdstuk omvat bepalingen tot wijziging van Titel I ter van het Strafwetboek, 'Terroristische misdrijven'.

Ce chapitre contient des dispositions modifiant le Titre 1er ter du Code pénal intitulé « Des infractions terroristes ».

De artikelen 4 tot en met 6 van het ontwerp voegen drie nieuwe artikelen in het Strafwetboek in. Het gaat om openbare aanzetting tot het plegen van een terroristisch misdrijf (artikel 141/1), rekrutering (artikel 141/2) en terrorisme-opleiding (artikel 141/3).

Les articles 4 à 6 du projet insèrent trois nouveaux articles dans le Code pénal. Il s'agit de la provocation publique à commettre une infraction terroriste (article 141/1) ainsi que le recrutement (article 141/2) et l'entraînement pour le terrorisme (article 141/3).

Het toepassingsgebied van deze strafbaarstellingen wordt afgebakend in de eerste artikelen van het verdrag van de Raad van Europa ter voorkoming van terrorisme, en in het kaderbesluit 2008/919/JBZ van de Raad van 28 november 2008 tot wijziging van het kaderbesluit 2002/475/JBZ inzake terrorismebestrijding.

Le champ d'application de ces incriminations est prévu aux articles premiers de la Convention du Conseil de l'Europe pour la prévention du terrorisme et de la décision-cadre 2008/919/JAI du Conseil du 28 novembre 2008 modifiant la décision-cadre 2002/475/JAI relative à la lutte contre le terrorisme.

Artikel 1 van het Verdrag definieert het terroristisch misdrijf door te verwijzen naar het toepassingsgebied van de zogenaamde sectorale verdragen van de Verenigde Naties die opgenomen zijn in een bijlage bij het Verdrag. Het gaat om het Verdrag tot bestrijding van het wederrechtelijk in zijn macht brengen van luchtvaartuigen, ondertekend te 's-Gravenhage op 16 december 1970; het Verdrag tot bestrijding van wederrechtelijke gedragingen gericht tegen de veiligheid van de burgerluchtvaart, ondertekend te Montreal op 23 september 1973; het Verdrag inzake de voorkoming en bestraffing van misdrijven tegen internationaal beschermde personen, met inbegrip van diplomaten, aangenomen te New York op 14 december 1973; het Verdrag tegen het nemen van gijzelaars, aangenomen te New York op 17 december 1979; het Verdrag inzake externe beveiliging van kernmateriaal, aangenomen te Wenen op 3 maart 1980; het Protocol tot bestrijding van wederrechtelijke daden van geweld op luchthavens voor de internationale burgerluchtvaart, gedaan te Montreal op 24

L'article 1er de la Convention définit l'infraction terroriste en opérant un renvoi au champ d'application des conventions dites sectorielles des Nations Unies reprises dans une liste en annexe de la Convention. Il s'agit de la Convention pour la répression de la capture illicite d'aéronefs, signée à La Haye le 16 décembre 1970 ; la Convention pour la répression d'actes illicites dirigés contre la sécurité de l'aviation civile, signée à Montréal le 23 septembre 1973 ; la Convention sur la prévention et la répression des infractions contre les personnes jouissant d'une protection internationale, y compris les agents diplomatiques, adoptée à New York le 14 décembre 1973 ; la Convention contre la prise d'otages, adoptée à New York le 17 décembre 1979 ; la Convention sur la protection physique des matières nucléaires, adoptée à Vienne le 3 mars 1980 ; le Protocole pour la répression des actes illicites de violence dans les aéroports servant à l'aviation civile internationale, conclu à Montréal le 24 février 1988 ; la Convention pour la répression d'actes illicites contre la sécurité de la navigation maritime, conclu à

februari 1988; het Verdrag tot bestrijding van wederrechtelijke gedragingen gericht tegen de veiligheid van de zeevaart, gedaan te Rome op 10 maart 1988; het Protocol tot bestrijding van wederrechtelijke gedragingen gericht tegen de veiligheid van vaste platforms op het continentale plat, gedaan te Rome op 10 maart 1988; het internationaal Verdrag inzake de bestrijding van terroristische bomaanslagen, aangenomen te New York op 15 december 1997; het internationaal Verdrag ter bestrijding van de financiering van terrorisme, aangenomen te New York op 9 december 1999 en het internationaal Verdrag betreffende de bestrijding van daden van nucleair terrorisme, aangenomen te New York op 14 september 2005.

België heeft al deze verdragen bekrachtigd en de strafbaarstellingen die zij bevatten omgezet in het nationaal recht. Het toepassingsgebied van die verdragen valt onder Titel I ter van het Strafwetboek.

Het gewijzigde kaderbesluit laat de aanvankelijke benadering, omgezet in nationaal recht op 19 december 2003 (Belgisch Staatsblad 29 december 2003), van de begripsbepaling van het terroristische misdrijf ongemoeid. Er dient opgemerkt te worden dat het kaderbesluit het dreigen met het plegen van een van de drie nieuwe strafbaar te stellen misdrijven uit zijn toepassingsgebied uitsluit, namelijk het dreigement van openbare aanzetting, van terrorisme-opleiding en van rekrutering met het oogmerk om een of meer terroristische misdrijven te plegen. Dit is de reden waarom de nieuwe artikelen 141/1 tot en met 141/3 hetzelfde uit hun toepassingsgebied uitsluiten: ze beogen de misdrijven bedoeld in artikel 137 van het Strafwetboek met uitzondering van dat beoogd in artikel 137, § 3, 6°.

Hoewel werd geopteerd voor een andere juridische techniek, is het toepassingsgebied van het kaderbesluit en het verdrag hetzelfde en betreft het de door de wet van 19 december

Rome le 10 mars 1988 ; le Protocole pour la répression d'actes illicites contre la sécurité des plates-formes fixes situées sur le plateau continental, conclu à Rome le 10 mars 1988 ; la Convention internationale pour la répression des attentats terroristes à l'explosif, adoptée à New York le 15 décembre 1997, de la Convention internationale pour la répression du financement du terrorisme, adoptée à New York le 9 décembre 1999 et de la Convention internationale pour la répression des actes de terrorisme nucléaire, adoptée à New York le 14 septembre 2005.

La Belgique a ratifié l'ensemble de ces conventions et transposé les incriminations qu'elles contiennent en droit interne. Le champ d'application de ces conventions est couvert par le Titre Ier ter du Code pénal.

En ce qui concerne la décision-cadre révisée, elle ne modifie pas son approche initiale de la définition de l'infraction terroriste, transposée en droit interne par la loi du 19 décembre 2003 (M.B 29 décembre 2003). Il est à remarquer que la décision-cadre exclut de son champ d'application la menace de commettre une des trois nouvelles infractions à incriminer, soit la menace de provocation publique, la menace d'entraînement et la menace de recrutement en vue de commettre une ou plusieurs infractions terroristes. C'est la raison pour laquelle les nouveaux articles 141/1 à 141/3 contiennent tous la même exclusion quant à leur champ d'application : ils visent les infractions énoncées à l'article 137 du Code pénal à l'exclusion de celle prévue par l'article 137 § 3, 6°.

Bien qu'ayant adopté une technique juridique différente, le champ d'application de la décision-cadre et de la convention est donc le même et est couvert par les incriminations

2003 ingevoegde strafbaarstellingen.

insérées par la loi du 19 décembre 2003.

Er moet worden onderstreept dat de staten de drie gedragingen strafbaar moeten stellen zonder rekening te houden met het gegeven dat de geplande plaats voor het plegen van de misdrijven zich al dan niet op hun grondgebied bevindt.

Il est à observer que les Etats doivent incriminer les trois comportements sans avoir égard au fait que le lieu prévu pour la commission des infractions visées se situe ou non sur leur territoire.

Een andere verduidelijking moet onderstreept worden: zowel artikel 8 van het verdrag als artikel 1, lid 2, van het kaderbesluit zijn formeel: het is niet noodzakelijk dat een terroristisch misdrijf daadwerkelijk wordt gepleegd opdat een handeling strafbaar zou zijn. Deze benadering waarbij het resultaat geen rol speelt houdt steek vanuit het voornemen terroristische daden te voorkomen.

Une autre précision est à souligner : tant l'article 8 de la Convention que l'article 1er § 2 de la décision-cadre sont très claires : pour qu'un acte soit punissable, il n'est pas nécessaire qu'une infraction terroriste soit effectivement commise. Cette approche de l'indifférence du résultat est logique lorsque l'on se place dans une optique de prévention d'actes de terrorisme.

Het is eveneens van fundamenteel belang eraan te herinneren dat artikel 2 van het kaderbesluit en artikel 12 van het verdrag de nadruk leggen op het feit dat de tenuitvoerlegging van deze instrumenten niet tot gevolg kan hebben dat de staten maatregelen moeten nemen die indruisen tegen de verplichtingen inzake de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden die erin vervat zijn, inzonderheid betreffende de vrijheid van meningsuiting, de vrijheid van vereniging en de vrijheid van godsdienst. Het kaderbesluit van 13 juni 2002 bevatte reeds een gelijksoortige bepaling in de aanhef. Bij de omzetting van kaderbesluit 2002/475/JBZ, werden deze belangrijke woorden in het nationaal recht ingevoegd middels de invoeging van een artikel 141ter in Titel I ter van het Strafwetboek. Wegens de invoeging van de artikelen 141/1 tot en met 141/3 wordt dit artikel 141ter het nieuwe artikel 141/5 van het Strafwetboek.

Il est également fondamental de rappeler que l'article 2 de la décision-cadre et l'article 12 de la Convention insistent sur le fait que la mise en œuvre de ces instruments n'a pas pour effet d'obliger les Etats à prendre des mesures contraires aux obligations relatives aux droits de l'Homme et des Libertés fondamentales qui leur incombent, notamment ceux relatifs à la liberté d'expression, la liberté d'association et la liberté de religion. La décision-cadre du 13 juin 2002 contenait déjà une disposition similaire dans son préambule. Lors de la transposition de la décision-cadre 2002/475/JAI, ce message d'importance a été intégré au droit interne par l'insertion d'un article 141ter au Titre Ier ter du Code pénal. En raison de l'insertion des articles 141/1 à 141/3, cet article 141ter deviendra le nouvel article 141/5 du Code pénal.

Een verduidelijking is gepast inzake de omzetting van artikel 3, lid 2, punten d tot en met f, van het gewijzigde kaderbesluit: naar het voorbeeld van wat de wetgever bij de omzetting van het kaderbesluit van 13 juni

Quant à la transposition des points d à f) du deuxième paragraphe de l'article 3 de la décision-cadre révisée, un éclaircissement doit être donné : à l'instar de ce qui avait été fait par le Législateur lors de la transposition

2002 deed (Parl. Doc., Kamer, Doc. 510258/001, pp. 7-8), werd er besloten om diefstal met verzwarende omstandigheden, afpersing en het opstellen van valse administratieve documenten met het oog op het plegen van drie nieuwe misdrijven, niet op specifieke wijze strafbaar te stellen. Deze gedragingen zijn strafbaar volgens het gemene strafrecht (artikel 461 en volgende voor zware diefstal, artikel 470 en volgende voor afpersing, en artikel 193 en volgende voor valsheid in geschrifte).

Een andere verduidelijking gaat over de strafbaarstelling van de zogenaamd bijkomende misdrijven: artikel 4 van het herziene kaderbesluit en artikel 9 van het verdrag beogen de strafbaarstelling van daden van 'aanzetting tot' en 'medeplichtigheid bij' het plegen van de basisdelicten.

Zoals benadrukt in de memorie van toelichting bij de wet van 19 december 2003 betreffende terroristische misdrijven (Parl. Doc., Kamer, Doc. 510258/001, p. 8), worden deze handelingen ook strafbaar gesteld in het Belgische Strafwetboek. Aangaande de bepalingen betreffende de aanzetting en de medeplichtigheid, verwijzen we naar de artikelen 66 tot en met 69 van het Strafwetboek. Deze artikelen bevatten het gemeen recht betreffende mededaders en medeplichtigen. Worden beschouwd als mededaders van een misdaad of een wanbedrijf niet alleen zij die 'de misdaad of het wanbedrijf hebben uitgevoerd of aan de uitvoering rechtstreeks hebben meegewerkt', maar ook zij die 'door enige daad tot de uitvoering zodanige hulp hebben verleend dat de misdaad of het wanbedrijf zonder hun bijstand niet had kunnen worden gepleegd, de misdaad of het wanbedrijf rechtstreeks hebben uitgelokt'. Medeplichtigheid wordt in artikel 67 van het Strafwetboek bepaald als beogend 'zij die onderrichtingen hebben gegeven om de misdaad of het wanbedrijf te plegen, zij die wapens, werktuigen of enig ander middel hebben verschaft, die tot de

de la décision-cadre du 13 juin 2002 (Doc. Parl. Chambre, DOC 51 0258/001, pp. 7-8), il a été décidé de ne pas incriminer de façon spécifique le vol aggravé, le chantage et l'établissement de faux documents administratifs en vue de la commission des trois nouvelles infractions. Ces comportements sont punissables selon le droit pénal commun (articles 461 et suivants pour le vol qualifié, articles 470 et suivants pour l'extorsion et article 193 et suivants pour le faux en écriture).

Une autre précision concerne l'incrimination des infractions dites accessoires : l'article 4 de la décision-cadre révisée et l'article 9 de la Convention prévoient l'incrimination des actes d'« incitation à » et de « complicité dans » la perpétration des infractions principales.

Comme cela avait été souligné dans l'exposé des motifs de la loi du 19 décembre 2003 relative aux infractions terroristes (Doc. Parl. Chambre, DOC 51-0258/001, p. 8), ces actes sont également incriminés dans le Code pénal belge. Pour ce qui est des dispositions relatives à l'incitation et à la complicité, nous renvoyons aux articles 66 à 69 du Code pénal. Ces articles contiennent le droit commun relatif aux coauteurs et complices. Sont qualifiés de coauteurs d'un crime ou d'un délit non seulement ceux qui « auront exécuté ou coopéré directement à son exécution » mais aussi, ceux qui « auront prêté une aide telle que, sans leur assistance, le crime ou le délit n'eût pu être commis, auront directement provoqué ce crime ou ce délit ». La complicité est définie à l'article 67 du Code pénal comme visant « ceux qui auront donné ces instructions pour commettre le crime ou le délit, ceux qui auront procuré des armes, instruments ou tout autre moyen qui a servi au crime ou au délit, sachant qu'ils devaient y servir ou ceux qui auront aidé ou assisté l'auteur ou les auteurs ».

misdaad of het wanbedrijf hebben gediend, wetende dat ze daartoe zouden dienen, of zij die de dader of daders hebben geholpen of bijgestaan’.

De artikelen 52 en 53 van het Strafwetboek bevatten algemene regels aangaande de strafbaarstelling van de poging tot misdaad en de poging tot wanbedrijf.

De omstandigheden beoogd in artikel 4 van het kaderbesluit en artikel 9 van het verdrag worden gedekt door de algemene bepalingen van het Strafwetboek betreffende de medeplichtigheid en de poging. Het Belgisch strafrecht moet dus niet aangepast worden

Er moet een laatste verduidelijking worden gegeven met betrekking tot het toepassingsgebied van de artikelen 141/1 tot en met 141/3.

Bij gebrek aan specifieke strafbaarstellingen kunnen openbare aanzetting, opleiding en rekrutering in het kader van een terroristische groep thans worden vervolgd op grond van artikel 140 van het Strafwetboek met betrekking tot de strafbaarstelling van enige vorm van deelname aan een terroristische groep. Het hof van beroep te Brussel heeft in zijn arresten van 19 januari 2007 en 26 juni 2008 geoordeeld dat de deelname aan een terroristische groep de vorm kon aannemen van opleidingen of rekrutering met het oog op het plegen van terroristische handelingen. Deze situatie is niet volledig toereikend gelet op de specificiteit van de begripsbepalingen van deze drie nieuwe misdrijven. Een correcte omzetting van het kaderbesluit en van het verdrag van de Raad van Europa vereist de toevoeging van bijzondere bepalingen op grond waarvan enige vorm van openbare aanzetting, rekrutering of opleiding strafbaar worden gesteld, los van het gegeven of deze handelingen al dan niet in het kader van de deelname aan een terroristische groep plaatsvinden.

Door de toevoeging van de termen “onverminderd de toepassing van artikel 140” aan het begin van de drie nieuwe artikelen

Pour ce qui est de l’incrimination de la tentative, les articles 52 et 53 du Code pénal contiennent les règles générales concernant l’incrimination de la tentative de crime et de la tentative de délit.

Les hypothèses visées par les articles 4 de la décision-cadre et 9 de la Convention sont couvertes par les dispositions générales du Code pénal relatives à la complicité et à la tentative. Il n’est donc pas nécessaire d’adapter le droit pénal belge.

Une dernière précision se doit d’être donnée quant au champ d’application des articles 141/1 à 141/3.

Actuellement, à défaut d’incriminations spécifiques, les actes de provocation publique, de formation et de recrutement commis dans le cadre d’un groupe terroriste sont susceptibles d’être poursuivis sur base de l’article 140 du Code pénal relatif à l’incrimination de toute forme de participation à un groupe terroriste. La Cour d’appel de Bruxelles a considéré, dans ses arrêts des 19 janvier 2007 et 26 juin 2008, que la participation à un groupe terroriste pouvait prendre la forme de formations ou de recrutement en vue de la commission d’actes de terrorisme. Cette situation n’est pas totalement satisfaisante vu la spécificité des définitions de ces trois nouvelles infractions. Une transposition correcte de la décision-cadre et de la convention du Conseil de l’Europe requiert l’ajout de dispositions particulières incriminant toute forme de provocation publique, de recrutement ou de formation, que ces actes aient lieu ou non dans le cadre de la participation à un groupe terroriste.

Par l’ajout des termes « sans préjudice de l’application de l’article 140 » qui figurent au début des trois nouveaux articles 141/1 à 141/3, le Législateur entend souligner le fait que l’adoption de ces trois nouvelles

141/1 tot en met 141/3 beoogt de wetgever te onderstrepen dat de goedkeuring van deze drie nieuwe strafbaarstellingen geenszins verhindert dat artikel 140 van het Strafwetboek wordt toegepast. Een rekrutering bijvoorbeeld kan eveneens een misdrijf van deelname aan een terroristische groep vormen. Zoals voor alle andere misdrijven kan er zich een samenloop van misdrijven voordoen. In dat geval kan artikel 65 van het Strafwetboek, dat van toepassing is op de samenloop van misdrijven, worden toegepast. Hoewel de toevoeging van de termen “onverminderd de toepassing van artikel 140” niet onontbeerlijk is vanuit juridisch oogpunt, wordt daardoor enige mogelijke twijfel met betrekking tot de bedoeling van de wetgever opgeheven. Deze werkwijze is niet nieuw. Andere artikelen van het Strafwetboek bevatten een soortgelijke vermelding. Dat is inzonderheid het geval in artikel 120septies waarin nader is bepaald dat de toepassing ervan “onverminderd de toepassing van de artikelen 66 en 67” van het Strafwetboek is.

Artikel 2

Dit artikel vult een lacune aan in de omzetting van het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie van 13 juni 2002 betreffende de bestrijding van het terrorisme (P.B. 22 juni 2002).

De misdrijven omschreven in dat kaderbesluit zijn omgezet in Belgisch recht door de wet van 19 december 2003 betreffende terroristische misdrijven (BS van 29 december 2003).

De Europese Commissie heeft in haar verslag van 15 juni 2004 over de omzetting van dit kaderbesluit benadrukt dat de wet van 19 december 2003 de poging tot het plegen van bepaalde terroristische wanbedrijven niet uitdrukkelijk strafbaar stelt, wat nochtans verplicht is op grond van artikel 4, lid 2, van het kaderbesluit.

incriminations n’empêche nullement de faire application de l’article 140 du Code pénal. Par exemple, un recrutement peut également constituer une infraction de participation à un groupe terroriste. Comme pour toutes les autres infractions pénales, un concours d’infraction peut survenir. Dans ce cas, l’article 65 du Code pénal, applicable au concours d’infraction, sera susceptible de régler cette situation. Bien que non indispensable d’un point de vue juridique, l’ajout des termes « sans préjudice de l’application de l’article 140 » enlève tout doute possible quant à l’intention du Législateur. Cette façon de procéder n’est pas neuve. D’autres articles du Code pénal contiennent une mention similaire. C’est le cas notamment de l’article 120septies qui précise que son application est « sans préjudice des articles 66 et 67 » du Code pénal.

Article 2

Cet article a pour objet de combler une lacune dans la transposition de la décision-cadre du Conseil de l’Union européenne du 13 juin 2002 relative à la lutte contre le terrorisme (J.O. 22 juin 2002).

Les infractions contenues dans cette décision-cadre ont été transposées en droit belge par la loi du 19 décembre 2003 relative aux infractions terroristes (M.B. 29 décembre 2003).

Dans son rapport du 15 juin 2004 sur la transposition de cette décision-cadre, la Commission européenne a souligné que la loi du 19 décembre 2003 n’avait pas incriminé certains délits terroristes comme l’impose l’article 4 § 2 de la décision-cadre.

Krachtens het algemeen strafrecht is de poging tot misdaad steeds strafbaar, terwijl een poging tot wanbedrijf enkel strafbaar is indien daarin uitdrukkelijk voorzien is door de wet (art. 51 en 52 van het Strafwetboek). Selon le droit pénal général, la tentative de crime est toujours punissable alors que la tentative de délit n'est punissable que lorsque cela est expressément prévu par la loi (art. 51 et 52 du Code pénal).

De omzetting van het kaderbesluit moet worden aangevuld met de specifieke strafbaarstelling van de poging tot het plegen van terroristische wanbedrijven strafbaar gesteld in artikel 137, § 2, van het Strafwetboek. La transposition de la décision-cadre doit être complétée par l'incrimination spécifique de la tentative de commettre les délits terroristes incriminés par l'article 137 § 2 du Code pénal.

De toevoeging van een punt 7° aan artikel 137, § 3, van het Strafwetboek houdende strafbaarstelling van de poging tot terroristische wanbedrijven bedoeld in de tweede paragraaf van voornoemd artikel, moet deze leemte aanvullen. Aldus zal het Belgische recht in overeenstemming zijn met de inhoud van het kaderbesluit. L'ajout d'un point 7° au paragraphe 3 de l'article 137 du Code pénal incriminant la tentative de délits terroristes visés par le deuxième paragraphe dudit article permettra de combler cette lacune. Le droit belge sera ainsi en conformité avec le contenu de la décision-cadre.

Artikel 3

Article 3

Artikel 3 wijzigt artikel 138 § 2 van de Strafwetboek door in straffen te voorzien voor de nieuwe strafbaarstellingen van poging tot terroristische wanbedrijven. Deze bepaling voert een regeling in die strafverlichting inhoudt ten opzichte van het gepleegde misdrijf. De poging tot terroristisch wanbedrijf wordt gestraft met opsluiting die met een jaar verminderd wordt ten opzichte van de straf bepaald voor het terroristisch wanbedrijf. L'article 3 modifie l'article 138 § 2 du Code pénal en instaurant des peines pour les incriminations nouvelles de tentative de délits terroristes. Le système mis en place par cette disposition consiste en un allègement de la peine prévue pour l'infraction consommée. La tentative de commettre un délit terroriste sera punie d'une peine d'emprisonnement allégée d'une année par rapport à celle prévue pour le délit terroriste.

Artikel 4

Article 4

Dit artikel voegt een artikel 141/1 in Titel 1 van het Strafwetboek in. Het voorziet in de nieuwe strafbaarstelling van openbare aanzetting tot het plegen van een terroristisch misdrijf. Cet article introduit un article 141/1 au Titre 1er du Code pénal. Il établit l'incrimination nouvelle de provocation publique à commettre une infraction terroriste.

Over de omschrijving van deze strafbaarstelling werd diepgaand gediscussieerd tijdens de onderhandelingen over het verdrag en het kaderbesluit. Verscheidene staten, waaronder België, La définition de cette incrimination a fait l'objet de discussions approfondies lors des négociations de la Convention et de la décision-cadre. Plusieurs Etats, dont la Belgique, ont souligné l'importance à

hebben het belang onderstreept dat aan de inachtneming van het recht van vrijheid van meningsuiting moet worden verleend bij de tenuitvoerlegging van de verplichting openbare aanzetting tot het plegen van een terroristisch misdrijf strafbaar te stellen.

Openbare aanzetting wordt in artikel 5, § 1, van het verdrag omschreven als volgt: 'de verspreiding of het anderszins publiekelijk ter beschikking stellen van een boodschap, met het oogmerk aan te zetten tot het plegen van een strafbaar feit van terroristische aard, wanneer dergelijk gedrag, ongeacht of het al dan niet rechtstreeks aanstuurt op het plegen van strafbare feiten van terroristische aard, het gevaar oplevert dat een of meer van deze misdrijven mogelijk worden gepleegd'.

De bepaling van het kaderbesluit is soortgelijk aan die van het verdrag.

Twee soorten handelingen worden beoogd: de rechtstreekse openbare aanzetting en de onrechtstreekse openbare aanzetting. Terwijl de eerste een aanzetting beoogt die als doel het plegen van een bepaald misdrijf heeft, beoogt de tweede niet het plegen van een bepaalde handeling. De twee soorten handelingen moeten strafbaar gesteld worden, ongeacht of ze gevolgen hebben of niet.

De strafbaarstelling van de openbare aanzetting tot het plegen van een terroristische handeling wordt niet op specifieke wijze geregeld door Titel I ter van het Strafwetboek houdende terroristische misdrijven. Bij toepassing van de algemene bepalingen van het Strafwetboek, valt de openbare aanzetting tot het plegen van een terroristische handeling onder de bepalingen van artikel 66 houdende de deelname onder de voorwaarde dat deze rechtstreeks is.

Er moet worden onderstreept dat de wet van 25 maart 1891 houdende bestraffing van de aanzetting tot het plegen van misdaden of wanbedrijven de mogelijkheid biedt om een

accorder, dans le mise en œuvre de l'obligation d'incrimination de la provocation publique à commettre une infraction terroriste, au respect du droit à la liberté d'expression.

La provocation publique est définie par l'article 5 §1 de la Convention comme étant : « la diffusion ou toute autre forme de mise à la disposition du public d'un message avec l'intention d'inciter à la commission d'une infraction terroriste, lorsqu'un tel comportement, qu'il préconise directement ou non la commission d'infractions terroristes, crée un danger qu'une ou plusieurs de ces infractions puissent être commises ».

La définition de la décision-cadre est similaire à celle de la Convention.

Deux types d'actes sont visés : la provocation publique directe et la provocation publique indirecte. Tandis que la première vise une provocation qui a pour but la réalisation d'une infraction déterminée, la seconde ne vise pas la commission d'un acte déterminé. Les deux types d'actes doivent être incriminés et ce, qu'ils soient ou non suivis d'effets.

L'incrimination de provocation publique à commettre un acte de terrorisme n'est pas prévue de manière spécifique par le Titre Ier ter du Code pénal contenant les infractions terroristes. Les dispositions générales du Code pénal s'appliquant, la provocation publique à commettre un acte de terrorisme est couverte par les dispositions de l'article 66 sur la participation à la condition qu'elle soit directe.

Il est à observer que la loi du 25 mars 1891 portant répression de la provocation à commettre des crimes et des délits prévoit la possibilité de poursuivre une personne ayant

persoon te vervolgen die ‘rechtstreeks en kwaadwillig’ aangezet heeft tot het plegen van feiten door de wet misdaden genoemd (artikel 1, § 1), of tot bepaalde feiten die als misdrijven beschouwd worden (op exhaustieve wijze opgesomd in § 2 van artikel 1). Wat op specifieke wijze strafbaar gesteld wordt, is de rechtstreekse openbare aanzetting, al dan niet gevolgd door een gevolg.

Nochtans leggen het verdrag en het kaderbesluit de lidstaten ook de strafbaarstelling op van de onrechtstreekse openbare aanzetting tot het plegen van een terroristische handeling, het is te zeggen die niet het plegen van een bepaalde handeling beoogt, al dan niet gevolgd door een gevolg. Er moeten dus twee elementen aanwezig zijn: onrechtstreekse aanzetting en aanzetting zonder gevolg. Artikel 141/1 beoogt de invoering van deze twee onderdelen van het misdrijf in het Strafwetboek.

Er moet absoluut nader worden bepaald dat de strafbaarstelling van de publieke aanzetting tot het plegen van terroristische handelingen niet moet leiden tot de bestraffing van handelingen die geen enkel verband hebben met het terrorisme en waardoor de vrijheid van meningsuiting gevaar loopt aangetast te worden.

Daarom is het belangrijk te beklemtonen dat deze strafbaarstelling slechts die situatie mag beogen waarin er ernstige aanwijzingen zijn dat een gevaar bestaat dat een terroristisch misdrijf gepleegd zou worden.

Het bestaan van ernstige aanwijzingen ressorteert onder de beoordelingsbevoegdheid van de rechter. Dit begrip is niet nieuw. De rechter moet zich immers uitspreken over het bestaan van “ernstige aanwijzingen van schuld” inzake voorlopige hechtenis overeenkomstig de artikelen 2, § 1, 3, § 1, en 16, § 5, van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis (BS van 14/08/1990).

« directement et méchamment » provoqué à la commission de faits qualifiés crimes par la loi (art. 1er § 1er) ou à certains faits qualifiés délits (énumérés de manière exhaustive au paragraphe 2 de l’article 1er). Ce qui est incriminé de manière spécifique, c’est la provocation publique directe, suivie ou non d’effets.

Cependant, la Convention et la décision-cadre imposent aux Etats d’incriminer également la provocation publique indirecte à commettre un acte de terrorisme, c’est-à-dire qui ne vise pas la commission d’une infraction déterminée et ce, qu’elle soit ou non suivie d’effets. Il y a donc deux éléments qui doivent être présents : provocation indirecte et la provocation non suivie d’effets. L’article 141/1 vise à introduire ces deux composantes de l’infraction dans le Code pénal.

Il est indispensable de préciser que l’incrimination de la provocation publique à commettre des actes de terrorisme ne doit pas aboutir à la répression d’actes n’ayant aucun rapport avec le terrorisme et risquant de porter atteinte à la liberté d’expression.

C’est pourquoi, il est important de souligner que cette incrimination ne doit viser que la situation dans laquelle des indices sérieux indiquent qu’il existe un risque qu’une infraction terroriste soit commise.

L’existence d’indices sérieux relève de l’appréciation du juge. Cette notion n’est pas neuve. En effet, le juge est amené à se prononcer sur l’existence « d’indices sérieux de culpabilité » en matière de détention préventive conformément aux articles 2 § 1er, 3 § 1er et 16 § 5 de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive (M.B. du 14/08/1990).

Om te beoordelen of er sprake is van een dergelijk gevaar moeten de dader, de ontvanger en de aard van de boodschap, alsmede de context waarin zij geformuleerd is, in aanmerking worden genomen.

Bijvoorbeeld de terbeschikkingstelling aan het publiek door middel van websites van gegevens die ertoe kunnen leiden dat terroristische handelingen worden gepleegd, kan onder het toepassingsgebied van het nieuwe artikel 141/1 van het Strafwetboek vallen.

Het plegen van dit misdrijf vereist bijzonder opzet, zoals blijkt uit de bewoordingen “met het oogmerk aan te zetten tot het plegen van een terroristisch misdrijf”.

De strafmaat en de geldboetes in het nieuwe artikel 141/1 zijn vergelijkbaar met deze in artikel 138, § 2, 1°, van het Strafwetboek waarin is voorzien in een gevangenisstraf van drie maanden tot vijf jaar indien de bedreiging om een terroristische handeling te plegen een terroristisch misdrijf betreft strafbaar met een correctionele straf.

Artikel 5

Artikel 6 van het verdrag en artikel 3, lid 2, b), van het herziene kaderbesluit verplichten de staten ertoe de rekrutering voor terrorisme strafbaar te stellen.

Artikel 5 van het ontwerp van wet beoogt de invoeging van een artikel 141/2 dat deze gedraging strafbaar stelt.

De strafbaarstelling van de rekrutering beoogt niet alleen het beroep doen op een of meer personen om een terroristisch misdrijf te plegen of eraan deel te nemen, maar ook het beroep doen op een of meer personen om toe te treden tot een terroristische groep.

De term “aansporen” in de Nederlandse versie van het kaderbesluit die vertaald wordt door het werkwoord “inciter” is in artikel 141/2

Pour évaluer si un tel danger est créé, il faut prendre en considération, l’auteur, le destinataire et la nature du message, ainsi que le contexte dans lequel celui-ci est formulé.

Par exemple, la mise à la disposition du public, par l’intermédiaire de sites informatiques, d’informations de nature à provoquer la commission d’actes de terrorisme est susceptible d’entrer dans le champ d’application du nouvel article 141/1 du Code pénal.

Il est à observer que la commission de cette incrimination requiert un dol spécial, comme le précise l’usage des termes « avec l’intention d’inciter à la commission d’une infraction terroriste ».

En ce qui concerne l’échelle des peines et des amendes retenues par le nouvel article 141/1, celle-ci est similaire à celle retenue à l’article 138 § 2, 1° du Code pénal qui prévoit une peine d’emprisonnement de trois mois à cinq ans lorsque la menace de commettre un acte de terrorisme concerne une infraction terroriste punissable d’une peine correctionnelle.

Article 5

L’article 6 de la Convention et l’article 3 alinéa 2 b) de la décision-cadre révisée obligent les Etats à incriminer le recrutement pour le terrorisme.

L’article 5 du projet de loi a pour objet d’insérer un article 141/2 qui incrimine ce comportement.

L’incrimination du recrutement vise non seulement le fait de solliciter une ou plusieurs personnes à commettre ou à participer à la commission d’une infraction terroriste mais aussi, le fait de solliciter une ou plusieurs personnes à se joindre à un groupe terroriste.

Le terme « aansporen » présent dans la version néerlandaise de la décision-cadre et ayant pour traduction le verbe « inciter » a

vervangen door het werkwoord “aanwerven”, de correcte vertaling van de term “solliciter”.

Met betrekking tot het begrip ‘terroristische vereniging of groep’, bedoeld in artikel 6, § 1, van het verdrag, wordt in het toelichtend verslag hierbij onderstreept dat iedere partij dit begrip moet uitleggen in de zin van een in haar nationaal recht «verboden» organisatie of groep. Daarom verwijst het nieuwe artikel 141/2 naar de strafbaarstelling van deelname aan een terroristische groep als bedoeld in artikel 140, § 1, van het Strafwetboek. Het begrip ‘terroristische groep’, is in artikel 139 van het Strafwetboek omschreven als een ‘gestructureerde vereniging van meer dan twee personen die sinds enige tijd bestaat en die in onderling overleg optreedt om terroristische misdrijven te plegen, als bedoeld in artikel 137’.

Het toelichtend verslag bij het verdrag benadrukt voorts dat, opdat het misdrijf van rekrutering voor terrorisme is gepleegd, het niet vereist is dat de andere persoon daadwerkelijk deelneemt aan het plegen van een terroristisch misdrijf of met dat oogmerk toetreedt tot een groep. Opdat het misdrijf daadwerkelijk is gepleegd, is wel vereist dat de ronselaar de andere persoon met succes heeft benaderd. Wanneer er sprake is van een begin van uitvoering van de rekrutering, maar deze niet is voltooid (bijvoorbeeld indien de ronselaar de persoon niet heeft overtuigd of indien de ordediensten hem hebben aangehouden voor hij erin slaagde de persoon te rekruteren), blijft de handeling strafbaar wegens poging tot rekrutering.

Artikel 141/2 voorziet in een gevangenisstraf van vijf tot tien jaar en een geldboete van honderd tot vijftienduizend euro als strafmaat. Die straffen stemmen overeen met die bedoeld in de artikelen 140 en 141 van het Strafwetboek, waarin de deelname aan een terroristische groep, alsmede het verstrekken van hulp, daaronder begrepen financiële en individuele hulp, aan een terroristische groep, met het oog op het plegen van terroristische

été remplacé dans l’article 141/2 par le verbe «*aanwerven*», traduction correcte du terme «*solliciter*».

En ce qui concerne les notions «*d’association ou de groupe terroriste*» reprises à l’article 6 § 1er de la Convention, le rapport explicatif de celle-ci souligne qu’il appartiendra à chaque partie d’interpréter ces notions dans le sens d’organisation ou de groupe «*proscrit*» par son droit interne. C’est pourquoi, le nouvel article 141/2 fait référence à l’incrimination de participation à un groupe terroriste visée à l’article 140 § 1er du Code pénal. La notion de «*groupe terroriste*» est définie à l’article 139 dudit Code comme étant «*l’association structurée de plus de deux personnes, établie dans le temps, et qui agit de façon concertée en vue de commettre des infractions terroristes visées à l’article 137*».

Il est à observer que, comme le souligne le rapport explicatif de la Convention, pour qu’une infraction de recrutement pour le terrorisme soit commise, il n’est pas nécessaire que le destinataire participe effectivement à la commission d’une infraction terroriste ou qu’il se joigne à un groupe dans ce but. Toutefois, pour que l’infraction soit accomplie, il est nécessaire que le recruteur ait approché avec succès le destinataire. Lorsqu’il y a eu commencement d’exécution de l’acte de recrutement, mais que celui-ci n’a pas été mené à terme (par exemple si le recruteur n’a pas persuadé la personne ou s’il a été arrêté par les forces de l’ordre avant d’avoir réussi à la recruter), l’acte demeure punissable au titre de la tentative de recrutement.

En ce qui concerne l’échelle des peines, l’article 141/2 prévoit une peine d’emprisonnement de cinq à dix ans et une amende de cent à cinq mille euros. Ces peines sont identiques à celles retenues par les articles 140 et 141 du Code pénal qui incriminent la participation à un groupe terroriste ainsi que la fourniture de toute aide, y compris financière, individuelle ou à un groupe terroriste, en vue de la commission

misdrijven, strafbaar worden gesteld.

d'infractions terroristes.

Artikel 6

Article 6

Artikel 7 van het verdrag en artikel 3, lid 2, c), van het herziene kaderbesluit leggen de staten op de terrorisme-opleiding als misdrijf aan te merken.

L'article 7 de la Convention et l'article 3 § 2 c) de la décision-cadre révisée imposent aux Etats de créer l'infraction d'entraînement pour le terrorisme.

Artikel 6 van het ontwerp van wet voegt een nieuw artikel 141/3 in het Strafwetboek in, dat het verschaffen van kennis van zaken met het oogmerk een terroristisch misdrijf te plegen of bij te dragen tot het plegen ervan, strafbaar stelt.

L'article 6 du projet de loi insère un nouvel article 141/3 dans le Code pénal qui incrimine la fourniture de savoir-faire en ayant pour but de commettre ou de contribuer à la commission d'une infraction terroriste.

Deze strafbaarstelling slaat alleen op de persoon die de opleiding geeft – de opleider – en niet op zij die de opleiding volgen. Het feit een dergelijke kennis van zaken genoten te hebben, wordt door deze bepaling niet beoogd.

Cette incrimination vise uniquement la personne qui donne des instructions – le formateur- et non pas les personnes formées. Le fait de bénéficier d'un tel savoir-faire n'est donc pas visé par cette disposition.

Onder de opleiding bedoeld in artikel 141/3 wordt niet alleen verstaan het geven van onderrichtingen voor specifiek voor terroristische doeleinden gebruikte methoden en technieken, daaronder begrepen voor de vervaardiging van wapens of schadelijke of gevaarlijke substanties, maar ook andere methoden of technieken zoals vlieg- of rijlessen. Het relatief ruime toepassingsgebied van dit nieuwe misdrijf wordt evenwel beperkt doordat bijzonder opzet vereist is. Er is alleen sprake van een misdrijf wanneer de opleider weet dat de opleiding wordt gegeven met het oogmerk een van de misdrijven te plegen bedoeld in artikel 137, met uitzondering van de misdrijven bedoeld in artikel 137, § 3, 6°. Om duidelijkheidsredenen en teneinde enige redundantie in de tekst van het nieuwe artikel 141/3 te voorkomen, zijn de termen “in de wetenschap dat de gegeven opleiding strekt tot de verwezenlijking van een dergelijke doelstelling” die aanwezig zijn in het herziene kaderbesluit en in het verdrag van de Raad van Europa niet opgenomen in artikel 141/3. Deze elementen zijn overbodig en zijn vervat in de termen “met het oog op

La formation visée par cet article 141/3 recouvre non seulement le fait de donner des instructions pour des méthodes et techniques propres à être utilisées à des fins terroristes, y compris pour la fabrication d'armes ou substances nocives ou dangereuses, mais également d'autres méthodes ou techniques, telles que, par exemple, des cours de conduite ou de pilotage. Le champ d'application relativement large de cette nouvelle infraction est cependant restreint par la nécessité d'un dol spécial. Il n'y a infraction que lorsque le formateur sait que la formation est dispensée avec l'intention de commettre l'une des infractions visées à l'article 137, à l'exception de celles prévues par l'article 137 § 3, 6°. Pour des raisons de clarté et afin d'éviter toute redondance dans le texte du nouvel article 141/3, les termes « en sachant que la formation dispensée à pour but de servir à la réalisation d'un tel objectif », présents dans la décision-cadre révisée et dans la Convention du Conseil de l'Europe n'ont pas été intégrés dans l'article 141/3. Ces éléments sont superflus et sont inclus dans les termes « en vue de commettre

het plegen van een van de misdrijven bedoeld in artikel 137”.

De strafmaat voor dit nieuwe misdrijf stemt overeen met die waarin voorzien is voor werving voor terrorisme in artikel 3 van het ontwerp van wet.

L'échelle des peines instaurée pour cette nouvelle infraction est similaire à celle prévue pour l'infraction de recrutement pour le terrorisme instaurée par l'article 3 du projet de loi.

Artikel 7

Article 7

Door de invoeging van de nieuwe artikelen 141/1 tot en met 141/3 in het Strafwetboek moet het huidige artikel 141bis worden hernummerd tot een nieuw artikel 141/4 teneinde enig risico van verwarring tussen het nieuwe artikel 141/1 en artikel 141bis te voorkomen.

En raison de l'insertion des nouveaux articles 141/1 à 141/3 dans le Code pénal, il convient de renuméroter l'actuel article 141bis en un nouvel article 141/4 afin d'éviter tout risque de confusion entre le nouvel article 141/1 et l'article 141bis.

Artikel 8

Article 8

Door de invoeging van de nieuwe artikelen 141/1 tot en met 141/3 in het Strafwetboek moet het huidige artikel 141ter worden hernummerd tot een nieuw artikel 141/5 teneinde enig risico van verwarring tussen het nieuwe artikel 141/3 en artikel 141ter te voorkomen.

En raison de l'insertion des nouveaux articles 141/1 à 141/3 dans le Code pénal, il convient de renuméroter l'actuel article 141ter en un nouvel article 141/5 afin d'éviter tout risque de confusion entre le nouvel article 141/3 et l'article 141ter.

De minister van Justitie,

Le Ministre de la Justice

Stefaan DE CLERCK

**ONTWERP VAN WET
tot wijziging van Titel 1ter van het
Strafwetboek**

ALBERT II, Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen
zullen,
Onze Groet.

Op de voordracht van de Minister van
Justitie,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij:

De Minister van Justitie is ermee belast het
ontwerp van wet, waarvan de tekst hierna
volgt, in onze naam aan de Wetgevende
Kamers voor te leggen en bij de Kamer
van volksvertegenwoordigers in te dienen:

Hoofdstuk I: Inleidende bepaling

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als
bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Hoofdstuk II: Bepalingen tot wijziging
van Titel 1ter van het Strafwetboek

Art. 2

In artikel 137 van het Strafwetboek worden

**PROJET DE LOI
modifiant le Titre 1er ter du Code pénal**

ALBERT II, Roi des Belges,

A tous, présents et à venir,
Salut.

Sur la proposition du Ministre de la Justice,

Nous avons arrêté et arrêtons :

Le Ministre de la Justice est chargé de
présenter en notre nom aux Chambres
législatives et de déposer à la Chambre des
Représentants le projet de loi dont la teneur
suit :

Chapitre I : Disposition introductive

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à
l'article 78 de la Constitution.

Chapitre II : Dispositions modifiant le
Titre Ier ter du Code pénal

Art. 2

A l'article 137 du Code pénal, les

de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in § 2, 9°, worden de woorden “3 januari 1933 op de vervaardiging van, de handel in en het dragen van wapenen en op de handel in munitie” vervangen door de woorden “8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens”;

2° in § 3, wordt een punt 7° ingevoegd, luidende:

“7° de poging, in de zin van de artikelen 51 tot 53, tot het plegen van de wanbedrijven bedoeld in § 2.”.

Art. 3

Artikel 138, § 2, van het Strafwetboek wordt aangevuld met punt 4°, luidende:

“4° in het geval bedoeld in 7°, wordt de duur van de gevangenisstraf verminderd met een jaar ten opzichte van de straf bepaald voor het gepleegde misdrijf”.

Art. 4

In het Strafwetboek wordt een artikel 141/1 ingevoegd, luidende:

“Art. 141/1. Onverminderd de toepassing van artikel 140 wordt iedere persoon die een boodschap verspreidt of anderszins publiekelijk ter beschikking stelt met het oogmerk aan te zetten tot het plegen van een van de misdrijven bedoeld in artikel 137, met uitzondering van het misdrijf bedoeld in artikel 137, § 3, 6°, wanneer dergelijk gedrag, ongeacht of het al dan niet rechtstreeks aanstuurt op het plegen van terroristische misdrijven, het risico oplevert dat een of meer van deze misdrijven mogelijk worden gepleegd, gestraft met gevangenisstraf van een maand tot vijf jaar en met geldboete van vijftig tot duizend euro, of met een van deze straffen alleen.”.

Art. 5

modifications suivantes sont apportées :

1° au paragraphe 2, 9°, les mots « 3 janvier 1933 relative à la fabrication, au commerce et au port des armes et au commerce des munitions » sont remplacés par les mots « 8 juin 2006 réglant des activités économiques et individuelles avec des armes » ;

2° au paragraphe 3, il est inséré un point 7° rédigé comme suit :

« 7° la tentative, au sens des articles 51 à 53, de commettre les délits énumérés au § 2 ».

Art. 3

L'article 138 § 2 du Code pénal est complété par le 4° rédigé comme suit :

« 4° dans le cas visé au 7°, la durée de la peine d'emprisonnement sera diminuée d'un an par rapport à la peine prévue pour l'infraction consommée ».

Art. 4

Dans le Code pénal, il est inséré un article 141/1 rédigé comme suit :

« Art. 141/1. Sans préjudice de l'application de l'article 140, toute personne qui aura diffusé ou mis à disposition du public de tout autre manière un message, avec l'intention d'inciter à la commission d'une des infractions visées à l'article 137, à l'exception de celle prévue par l'article 137 § 3, 6°, lorsqu'un tel comportement, qu'il préconise directement ou non la commission d'infractions terroristes, crée le risque qu'une ou plusieurs de ces infractions puissent être commises, sera puni d'un emprisonnement d'un mois à cinq ans et d'une amende de cinquante euros à mille euros, ou de l'une de ces peines seulement . ».

Art. 5

In het Strafwetboek wordt een artikel 141/2 ingevoegd, luidende:

“Art. 141/2. Onverminderd de toepassing van artikel 140 wordt iedere persoon die een andere persoon aanwerft tot het plegen van een van de misdrijven bedoeld in artikel 137, met uitzondering van het misdrijf bedoeld in artikel 137, § 3, 6°, of in artikel 140, § 1, gestraft met opsluiting van vijf tot tien jaar en met geldboete van honderd tot vijfduizend euro.

Art. 6

In het Strafwetboek wordt een artikel 141/3 ingevoegd, luidende:

“Art. 141/3. Onverminderd de toepassing van artikel 140 wordt iedere persoon die onderrichtingen gegeven heeft voor de vervaardiging of het gebruik van explosieven, vuurwapens of andere wapens of schadelijke of gevaarlijke stoffen, dan wel voor andere specifieke methoden en technieken met het oog op het plegen van een van de misdrijven bedoeld in artikel 137, met uitzondering van het misdrijf bedoeld in artikel 137, § 3, 6°, gestraft met opsluiting van vijf tot tien jaar en met geldboete van honderd tot vijfduizend euro.”.

Art. 7

Artikel 141bis van het Strafwetboek wordt artikel 141/4 van het Strafwetboek.

Artikel 141ter van het Strafwetboek wordt artikel 141/5 van het Strafwetboek.

Dans le Code pénal, il est inséré un article 141/2 rédigé comme suit :

« Art. 141/2. Sans préjudice de l'application de l'article 140, toute personne qui aura sollicité une autre personne pour commettre l'une des infractions visées à l'article 137, à l'exception de celle prévue par l'article 137 § 3, 6°, ou à l'article 140 § 1er, sera punie de la réclusion de cinq ans à dix ans et d'une amende de cent euros à cinq mille euros. ».

Art. 6

Dans le Code pénal, il est inséré un article 141/3 rédigé comme suit :

« Art. 141/3. Sans préjudice de l'application de l'article 140, toute personne qui aura donné des instructions pour la fabrication ou l'utilisation d'explosifs, d'armes à feu ou d'autres armes ou substances nocives ou dangereuses, ou pour d'autres méthodes et techniques spécifiques en vue de commettre l'une des infractions visées à l'article 137, à l'exception de celle prévue par l'article 137 § 3, 6°, sera punie de la réclusion de cinq ans à dix ans et d'une amende de cent euros à cinq mille euros. ».

Art. 7

L'article 141bis du Code pénal devient l'article 141/4 du Code pénal.

Art. 8

L'article 141ter du Code pénal devient l'article 141/5 du Code pénal.

Gegeven te _____ ,

Donné à _____ , le

Van Koningswege,

Par le Roi

De Minister van Justitie,

Le Ministre de la Justice,

Stefaan DE CLERCK